

Шарҳи вазъи низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ

НИМСОЛАИ ЯКУМИ СОЛИ 2022

ХАЗИНАИ СУҒУРТАИ
ПАСАНДОЗҲОИ
ШАХСОНИ ВОҚЕӢ

Шарҳи вазъи низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ дар нимсолаи якуми соли 2022

Хазиначи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ (Хазина) фаъолияти худро дар нимсолаи якуми соли 2022 баҳри ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои қонунии пасандоздорон бо роҳи таъмини пардохти ҷубронпулии суғурта ба пасандоздорони ташкилотҳои қарзии барҳамдодашуда ва таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкии кишвар амалӣ намуд.

Иштироки ташкилотҳои қарзӣ дар низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ. Ба ҳолати 30 июни соли 2022 дар Феҳристи ташкилотҳои қарзӣ – узви низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ 30 адад ташкилоти қарзӣ шомил мебошад, ки аз он 12 ададро бонкҳо ва 18 ададро ташкилотҳои амонатии қарзии хурд (ТАҚХ) ташкил медиҳанд. Дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ дар Феҳристи ташкилотҳои қарзии узви Хазина дар асоси қарорҳои Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон як қатор тағйиротҳо ворид карда шуданд. Аз ҷумла, дар натиҷаи ба ҶДММ ТАҚХ “Фуруз” додани иҷозатнома барои ҷалби амонату пасандозҳо, инчунин табдилдиҳии ҶСП ТАҚХ “Душанбе Сити” ба ҶСП “Душанбе Сити Бонк” ва ҶДММ ТАҚХ “Рушди Ориён” ба ҶСП ТАҚХ “Сандуқ” ба онҳо тасдиқномаи нав дар бораи узвият дар Хазина супорида шуда, дар феҳристи мазкур тағйиротҳои дахлдор ворид карда шуд.

Ташкилотҳои қарзии узви низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ (бо адад)

Номгӯи ташкилоти қарзӣ	30.06.2021	30.06.2022	Фарқият (+/-)
Бонкҳо	12	12	0
Ташкилотҳои амонатии қарзии хурд (ТАҚХ)	17	18	+1
Ҷамағӣ	29	30	+1

Пасандозҳои суғурташудаи ташкилотҳои қарзӣ ва сохтори он. Дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ ҳаҷми пасандозҳои шахсони воқеӣ, ки аз ҷониби Хазина суғурта шудаанд, раванди афзоиши назаррас дошт. Ба ҳолати 30 июни соли 2022 ҳаҷми умумии пасандозҳои суғурташудаи шахсони воқеӣ 3 739,6 млн. сомониро ташкил дода, шумораи умумии пасандоздорони

суғурташуда ба 931,8 ҳазор нафар расид. Дар муқоиса ба нимсолаи якуми соли 2021 ҳаҷми пасандозҳои суғурташуда 31,1 фоиз ва шумораи пасандоздорони суғурташуда 60,4 фоиз зиёд гардид.

Ҳаҷми пасандозҳои суғурташудаи шахсони воқеӣ, млрд. сомонӣ

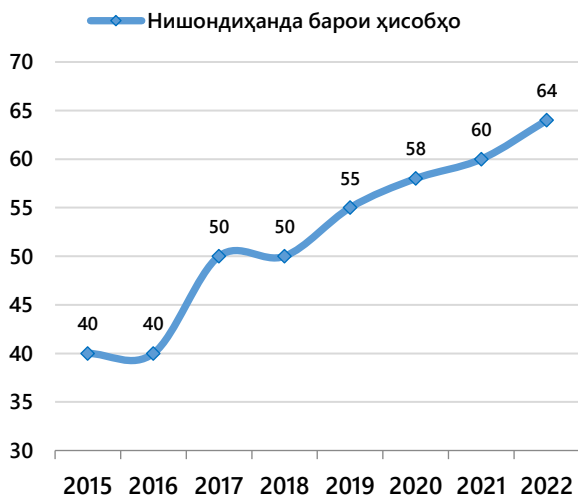

Шумораи пасандоздорони суғурташуда, ҳаз. нафар

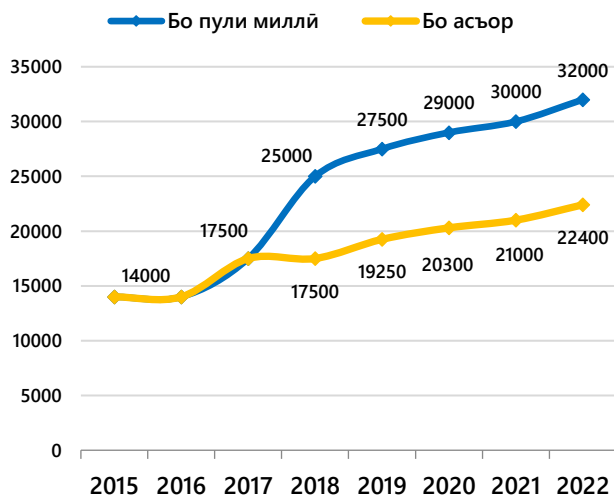

Бояд қайд намуд, ки тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи буҷети Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2022” андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо аз 1 январи соли 2022 ба андозаи 64 сомонӣ муқаррар карда шуд, ки дар натиҷа андозаи ҷубронпулӣ аз рӯи пасандозҳо бо пули миллий на бештар аз 32 000 сомонӣ (500 нишондиҳанда барои ҳисобҳо) ва бо асъори хориҷӣ на бештар аз 22 400 сомониرو (350 нишондиҳанда барои ҳисобҳо) ташкил дод.

Афзоиши андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо, бо сомонӣ

Афзоиши андозаи ҷубронпулии суғуртавӣ бо сомонӣ

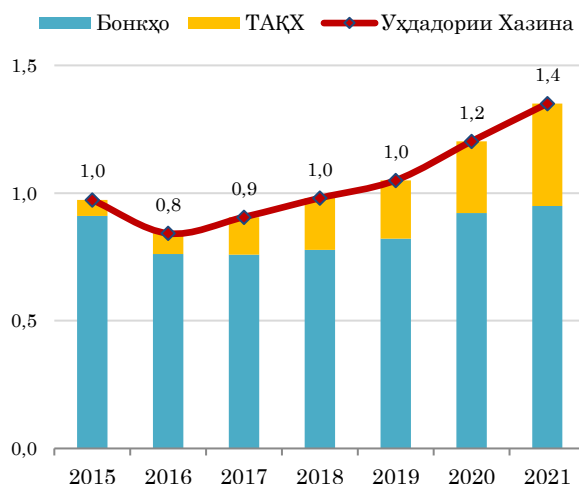

Ба санаи 30 июни соли 2022 уҳдадориҳои суғуртавии Ҳазина аз рӯи ҳаҷми умумии пасандозҳои суғурташуда маблағи 1 697,2 млн. сомониро ташкил дод, ки он нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 49,5 фоиз зиёд мебошад. Афзоиши уҳдадориҳои Ҳазина асосан бо зиёд шудани андозаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва ҳаҷми пасандозҳои шахсони воқеӣ дар ташкилотҳои қарзӣ алоқаманд аст.

Таҳлили сохтори пасандозҳои суғурташудаи шахсони воқеӣ нишон медиҳад, ки аз шумораи умумии пасандоздорони суғурташуда маблағи 97,9 фоиз дар доираи маблағи ҷубронпулӣ пурра фаро гирифта шуда, ҳиссаи боқимондаи пасандоздорон - 2,1 фоиз, ки маблағи пасандозҳояшон аз андозаи ҷубронпулӣ зиёд аст, қисман ҷуброн карда мешавад. Нишондиҳандаҳои мазкур аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки шумораи аксари пасандоздорони суғурташуда аз ҷониби Ҳазина пурра ғимоя карда мешавад.

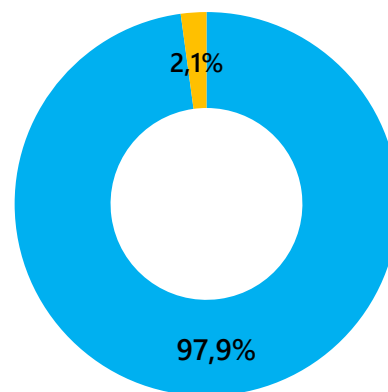
Аз рӯи сохтори асъорӣ раванди мусбии дедолларикунонии пасандозҳо идома ёфта, маблағи пасандозҳои суғурташудаи шахсони воқеӣ бо пули миллӣ 65,2 фоиз ва бо асъори хориҷӣ 34,8 фоизро ташкил дод. Нишондиҳандаҳои мазкур дар нимсолаи аввали соли 2021 мувофиқан бо пули миллӣ 56,5 фоиз ва бо асъори хориҷӣ 43,5 фоизро ташкил медод. Ҳамзамон, аз шумораи умумии пасандоздорон маблағи 92,7 фоизи

Уҳдадориҳои суғуртавии Ҳазина, млрд. сомонӣ

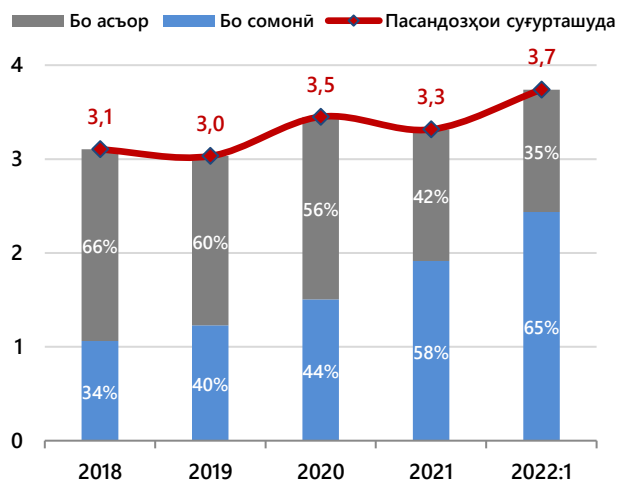

Ҳиссаи пасандоздорони суғурташуда, бо фоиз

■ Пасандоздорон дар доираи андозаи ҷубронпулӣ
■ Пасандоздорон аз андозаи ҷубронпулӣ зиёд

Сохтори асъорӣи пасандозҳои суғурташудаи шахсони воқеӣ, млрд. сомонӣ

пасандоздорон бо пули миллӣ ва 7,3 фоизи боқимондаи онҳо бо асъори хориҷӣ мебошад.

Ҳолатҳои суғуртавӣ дар ташкилоти қарзии узви Ҳазина ва пардохти ҷубронпулӣ ба пасандоздорони суғурташуда. Ҳазина дар нимсолаи якуми соли 2022 пардохти ҷубронпулии суғуртаро ба пасандоздорони бонкҳои барҳамдодашудаи ҶСК “Агроинвестбанк”, ҶСК “Тоҷиксодиротбанк” ва ҶСП “Кафолатбанк” идома дод. Фаъолияти ташкилотҳои қарзии мазкур соли 2021 дар асоси ҳалномаҳои судӣ тариқи барҳамдиҳии маҷбурӣ қатъ гардида, нисбати онҳо муруфиаи барҳамдиҳӣ оғоз гардида буд.

Бояд қайд кард, ки тибқи созишномаи бо бонк-агентҳо басташуда пардохти ҷубронпулӣ ба пасандоздорони ҶСК “Тоҷиксодиротбанк” санаи 23.06.2022 сол ва ба пасандоздорони ҶСК “Агроинвестбанк” санаи 01.07.2022 сол ба охир расид.

Айни замон, раванди пардохти ҷубронпулӣ танҳо ба пасандоздорони суғурташудаи ҶСП “Кафолатбанк” тавассути бонк-агенти ҶСП ТАҚХ “Ҳумо” идома дорад.

Аз ҷониби Ҳазина дар асоси Феҳристи пешниҳоднамудаи Мудирони махсуси ташкилотҳои қарзии барҳамдодашуда тавассути бонк-агентҳо ба 13 036 нафар пасандоздорони ташкилотҳои қарзии мазкур ба маблағи 187,4 млн. сомонӣ ҷубронпулии суғурта пардохт карда шуд, ки ин 90 фоизи маблағи умумии ҷубронпулии ҳисобшударо ташкил медиҳад. Аз он ҷумла, пардохти ҷубронпулӣ дар ҶСК “Тоҷиксодиротбанк” ба 3571 нафар маблағи 54,8 млн. сомонӣ ва дар ҶСК “Агроинвестбанк” ба 9438 нафар маблағи 132,4 млн. сомони ро ташкил намуд.

Ҳолатҳои суғуртавӣ дар ташкилотҳои қарзии узви низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ дар солҳои 2016-2022 (адад)

Номгӯи ташкилоти қарзии барҳамхӯрда	Ба ҳолати 30.06.2021	Ба ҳолати 30.06.2022	Фарқият (+/-)
Бонкҳо	5	6	+1
Ташкилотҳои амонатии қарзии хурд (ТАҚХ)	11	12	+1
Ҳамагӣ	16	18	+2

Дар маҷмуъ, аз соли 2016 то санаи 30.06.2022 сол Хазина ба пасандоздорони суғурташудаи 18 ташкилоти қарзии барҳамхӯрда ба маблағи 210,6 млн. сомонӣ ҷубронпулӣ пардохт намудааст.

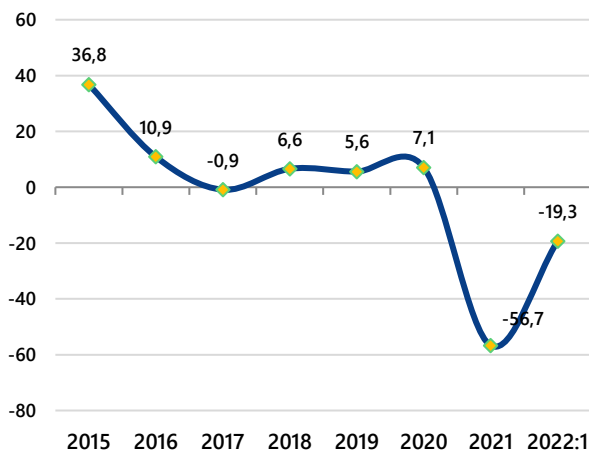
Ҳамзамон бояд қайд намуд, ки тибқи Ҳалномаи Суди иқтисодии вилояти Суғд аз 31 майи соли 2022 дар ҶСП ТАҚХ “Бунёд М” расмиёти барҳамдиҳии маҷбурӣ бе асосҳои муфлисшавӣ оғоз карда шуд. Иҷозатномаи ташкилоти қарзии мазкур соли 2017 аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бо сабаби барҳамдиҳии ихтиёрӣ бозхонд карда шуда буд.

Нишондиҳандаҳои молиявии Хазина. Дар нимсолаи якуми соли 2022 вобаста ба иҷрои ҳадафу вазифаҳои қонунии худ дар самти ҳимоя ва ҳифзи ҳуқуқҳои қонунии пасандоздорон маблағҳои Хазина барои иҷрои уҳдадорихои суғуртавӣ равона карда шуда, доройҳои Хазина раванди коҳишбӣ дошт.

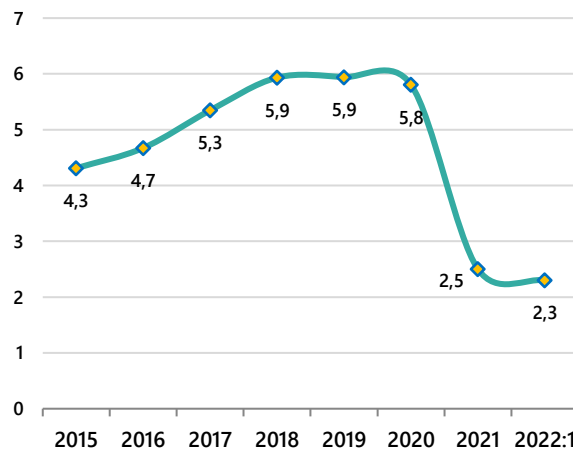
Ба ҳолати 30 июни соли 2022 доройҳои Хазина маблағи 140,9 млн. сомони ро ташкил дод, ки он нисбат ба ҳамин санаи соли қаблӣ 19,3 Ҷоиз кам мебошад. Коҳишбӣи доройҳои Хазина бо пардохти ҷубронпулии суғурта ба пасандоздорони бонкҳои барҳамдодашуда вобастагӣ дошт.

Андозаи ниҳоии маблағи Хазина бошад, ки таносуби маблағи Хазина ро нисбат ба ҳаҷми умумии пасандозҳои шахсони воқеии ташкилотҳои қарзӣ инъикос менамояд, 2,3 Ҷоизро ташкил намуд, ки он тибқи қонун дар ҳаҷми 7,0 Ҷоизи ҳамаи пасандозҳои шахсони воқеӣ дар ташкилотҳои қарзӣ муқаррар карда шудааст.

Суръати афзоиши доройҳои Хазина, бо Ҷоиз

Андозаи ниҳоии маблағи Хазина, бо Ҷоиз

Ҳазина дар нимсолаи якуми соли 2022 маблағҳои озоди худро танҳо ба қоғазҳои қиматноки давлатӣ сармоягузори карда дар 2 музоядаи Векселҳои давлатии хазинадории Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо фоизи даромаднокии 0,99 фоизи солони ғолиб омад. Даромади Ҳазина аз ҳисоби қоғазҳои қиматнок дар ин давра 193,1 ҳаз. сомониро ташкил дод.

Ҳамзамон, дар нимсолаи якуми соли равон (ба ҳолати 30 июни соли 2022) маблағи пардохтҳои тақвими ташкилотҳои қарзӣ ба Ҳазина 11,7 млн. сомониро ташкил дод, ки он нисбат ба ҳамин давраи соли қаблӣ 40,9 фоиз афзудааст. Афзоиши мазкури пардохтҳои тақвими асосан бо зиёд шудани ҳаҷми пасандозҳои суғурташавандаи ташкилотҳои қарзии амалкунанда вобаста аст.

Фаъолияти ташвиқот ва робита бо ҷомеа. Таблиғот ва ташвиқоти аҳоли оид ба моҳият ва нақши низоми суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ ва ба ин васила таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкӣ яке аз вазифаҳои асосии Ҳазина ба ҳисоб рафта, аз ҷониби Ҳазина дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ як қатор корҳои муҳим ба анҷом расонида шуд.

Ҳазина вобаста ба амал омадани ҳолатҳои суғуртави дар ташкилотҳои қарзии узви Ҳазина мунтазам маълумотҳоро дар телевизион, маҷаллаҳои даврӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ, сомонаи Ҳазина ҷойгир намуд. Ҳамзамон, бо мақсади сари вақт хабардор намудани пасандоздорон оид ба раванди пардохти ҷубронпулӣ дар бонкҳои барҳамдодашуда дар сомонаи Ҳазина мунтазам маълумотҳои зарурӣ ҷойгир карда шуданд. Ҳазина дар давраи ҳисоботӣ фаъолияти худро тибқи супоришу вазифаҳои ба зиммааш вогузоршуда сари вақт ва дар сатҳи баланд иҷро намудааст.

Ҳамкориҳои байналмилалӣ. Ҳазина дар нимсолаи якуми соли 2022 ҳамкориҳои судмандро бо ташкилотҳои молиявии байналмилалӣ, бахусус дар доираи Лоихаи “Барнома оид ба рушди бахши молиявӣ ва идоракунии фискалӣ”-и Бонки Осиегии Русд (БОР) ва Лоихаи нави “Рушди бахшҳои молиявӣ ва хусусии Гуруҳи Бонки Ҷаҳонӣ” идома дод. Бояд қайд кард, ки лоихаҳои мазкур бо мақсади дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати гузаронидани ислоҳот дар самти таҳкими устувории низоми молиявӣ, тавсеаи дастрасӣ ба хизматрасониҳои молиявӣ ва такмилдиҳии идоракунии бахши фискалӣ равона гардида, яке аз компонентҳои он бевосита бо тақвияти заминаи институтсионалии Ҳазина алоқаманд мебошад.

Ҳамзамон, аз ҷониби Ҳазина дар якҷоягӣ бо коршиносони Бонки Ҷаҳонӣ лоихаи тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар

бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ” омода карда шуд, ки он масъалаи бо суғурта фарогирии пасандозҳои бонкии дигар субъектҳои иқтисодӣ, беҳтар намудани сармоягузори ва устувори молиявии Ҳазинаро дарбар мегирад. Лоихаи Қонун аз ҷониби Ҳазина ба Бонки миллии Тоҷикистон барои баррасӣ ва мувофиқаи минбаъда пешниҳод карда шуд. Инчунин, аз ҷониби Бонки Ҷаҳонӣ лоихаи нав оид ба рушди бахши молиявӣ ва хусусӣ пешниҳод гардид, ки яке аз қисмати асосии он ба дастгирии молиявии Ҳазина ва автоматикунонии раванди пардохти ҷубронпулӣ вобаста аст.